

Профилактика на риска от Легионерска болест

ОСНОВНА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ХОТЕЛИ

1. Какво е Легионерска болест? Форма на пневмония, известна в обществото като "атипична", която убива 13 на всеки 100 заболели и която се причинява от бактерии, наречен *легионела*. Освен тежка атипична пневмония, *легионелата* може да причини и по-леко заболяване - "*Понтиак треска*" - с температура, стомашночревна симптоматика и добър изход.

2. Симптоми на Легионерската болест

Заболяването обикновено започва грипоподобно - с температура, треска, ставни и мускулни болки, обща отпадналост, главоболие. Много бързо, в рамките на няколко дни състоянието се утежнява, като се появява упорита суха кашлица, тежест и болки в областта на гърдите и прогресираща задух, температурата се повишава до много високи стойности, а общото състояние на болния е силно увредено. Това е картината на атипична пневмония. Към нея се прибавят усложнения: в 30% от заболелите се наблюдава повръщане и/или диария, в 50% - различни степени на нарушение в съзнанието до кома.

Прецизната диагноза изисква специфични лабораторни изследвания, които обикновено гостът на хотела извършва едва след завръщането си в къщи.

3. Как човек се заразява с Легионерската болест?

Вдишвайки въздух, съдържащ фин воден аерозол с легионелния бактерий в него. Аерозолът може да произхожда от всяко изкуствено водно съоръжение, което разпръсква водата на ситни капчици, напр. душиви инсталации, тангенторни вани, овлажнителни на въздуха, съоръжения за поливане, фонтани, шадравани и пр. *Легионелата* може да живее и да се размножава във водата при оптимални температури от 20 до 45°C. Легионелни бактерии могат да бъдат открити в естествени водоизточници като реки, езера, блата и т.н., но обикновено в много ниски концентрации. Във високи концентрации бактериите се срещат именно в изкуствените ("създадени от човешка ръка") водни съоръжения, където са намерили идеалните за тях условия за живот.

4. Къде са потенциалните рискови места в хотелите?

Навсякъде, където има възможност за образуване на фини водни капчици, в т.ч.:

- душиве и кранове на чешми
- баните в хотелските стаи и басейните
- сауни и турски бани
- тангенторни вани
- тонизиращи капсули
- охладители на въздуха независимо къде са ситуирани - на покрив, навес, тенти, по фасадата на сградата или на земята
- декоративни фонтани, шадравани, водопади и др., включително и когато се намират вътре в хотела - фойе, коридори, ресторанти и пр.
- освежители за растения, плодове и зеленчуци
- градински пръскачки и маркучи
- инхалатори и друга апаратура във физиотерапевтичните и козметични центрове "шприц" апарати в стоматологичните кабинети

5. Къде се размножава легионелният бактерий?

- в резервоарите за студена и топла вода
- в топла вода с температури между 20 и 45°C в тръбите и крайните точки - маркучи и глави на душиве, батерии и др., където поради различни причини се наблюдава застой на вода (вкл. в саите, които са останали незаети за повече от две денонощия)
- в слузта и нечистотията по вътрешната повърхност на тръбите и резервоарите
- в люспите от ръжда и котлен камък в душовите глави, батериите и тръбите

6. Как да се намали риска от Легионерска болест?

Всеки хотел, който няма активна програма за контрол на *Легионерската болест* (ЛБ), крие потенциален риск за безопасността на своите гости. Рискът може да бъде сведен до минимум при съблюдаване на следното:

- да бъде излъчено лице, което да отговаря за контрола на ЛБ
- отговорното лице да бъде обучено в спецификата на проблема и от своя страна да запознае с проблема персонала и да регламентира неговата роля в контрола на ЛБ

- да се поддържа температура на циркулиращата топла вода през цялото време от 50 до 60⁰С (т.е. да е достатъчно гореща, за да не може да се задържи ръката под струята за повече от няколко секунди)
- да се поддържа температура на студената циркулираща вода през цялото време под 25⁰С минимум един път седмично, когато стаите са незаети и винаги преди настаняване на гости да се развъртат кранчетата на мивките и душовите в баните и да се оставят отворени за няколко минути, така че да се осигури проточване на водата
- да се поддържат душовите глави и батериите чисти и без наслагвания на слуз, котлен камък и ръжда веднъж годишно в целогодишните и два пъти годишно в сезонните хотели да се извършва обща профилактика на водоснабдителната система, което да включва:
 - почистване и дезинфекциране с хлорен препарат на водните резервоари и бойлерите
 - дезинфекция на резервоарите и системата за топла вода с високи концентрации хлорен препарат (50 mg/l) за 2 до 4 часа
 - регулярно почистване и дезинфекция на всички водни филтри
- веднъж годишно в целогодишните и два пъти годишно в сезонните хотели да се извършва обща профилактика на климатичната инсталация
- да се провежда ежемесечна инспекция на водните съоръжения за нередности в изправността им
- басейните периодично да се почистват (вкл. и филтрите), водата в тях да се подменя частично (1/2 от обема) и изцяло, в съответствие със съществуващите в страната норми и инструкции
- да се правят измервания на активния хлор във водата на басейните веднъж дневно и при нужда да се добавят хлорни препарати, така че нивото на активния хлор да е 0.5 - 1.0 (mg/l)
- да се води технически дневник от лицето, отговарящо за контрола на ЛБ. В дневника да се описват с дати всички дейности, цитирани по-горе

7. Лабораторни тестове

По преценка на хотелската управа водите в съоръженията могат да се изследват за легионели. Пробите се събират от обучен персонал и се изследват от акредитирани лаборатории. Резултатите не са окончателни и могат да бъдат подвеждащи: отрицателен резултат от изследването не означава непременно, че хотелът е чист от легионели и че не съществува риск от ЛБ. При всички случаи прилагането на гореописаните мерки в комбинация с ежегоден мониторинг на водите чрез лабораторни тестове свеждат риска от възникване на взрив или епидемия от *Легионерска болест* до минимум.

8. Подробна информация

В ситуация на възникнал взрив или епидемия от *Легионерска болест* се провеждат специфични мерки и контрол от специалисти на съответната Регионална здравна инспекция (РЗИ), както и експерти от Националния център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ) и Министерството на здравеопазването (МЗ). Подробна информация за специфичния контрол на ЛБ при такива и други случаи може да се открие на сайта на МЗ: www.mh.government.bg - сл. бюлетин на МЗ бр.2/ 2004 г.